

PM 2014:114 RII Dnr (001-842/2014)

Nationell strategi och handlingsplan för användning av ITS (intelligenta transportsystem)

Remiss från Näringsdepartementet

Remisstid den 15 september 2014

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som svar på remissen ”Nationell strategi och handlingsplan för användning av
ITS (intelligenta transportsystem,)” hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

I förslaget till ”Nationell strategi och handlingsplan för användning av intelligenta transportsystem, ITS” föreslås fem strategiska delmål:

1. ITS ska vara en självklar del av planerings och investeringsprocessen
2. Ta initiativ inom internationellt policyarbete
3. Samordna ITS-relaterad FoI nationellt och internationellt
4. Regelgivningsprocesserna anpassas till den snabba teknikutvecklingen
5. ITS ska i första hand utvecklas genom att utnyttja befintlig digital infrastruktur och lösningar nationellt och internationellt.

Under respektive delmål finns förslag på ett antal åtgärder. I anslutning till de föreslagna åtgärderna redovisas även vilken part som är ansvarig för respektive åtgärd samt var i processen åtgärden befinner sig. Flertalet av åtgärderna har Trafikverket som ägare, men i de allra flesta fall är ett nära samarbete med andra myndigheter och organisationer en förutsättning för att förverkliga strategins målsättningar.

Remissen finns att läsa i sin helhet på [Trafikverkets hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och trafiknämnden. Trafiknämnden har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret konstaterar att ingen av de föreslagna åtgärderna faller direkt på staden i egenskap som ansvarig part, däremot är staden en naturlig part för att kunna uppnå de strategiska delmålen som föreslås i remissen.

Stadsledningskontoret efterlyser tydligare mål som kan resultera i konkreta resultat och förbättringar inom ITS-området.

Trafikkontoret anser att strategin och handlingsplanen mer behöver hantera hur ITS-lösningar i praktiken kan bli verklighet och bli mer konkret i hur ITS kan användas som ett verktyg för att utnyttja befintlig kapacitet och för att trimma det befintliga trafiksystemet.

Mina synpunkter

IT spelar en allt större roll i vår vardag och ITS-lösningar är inte längre en vision utan snarare en nödvändighet, särskilt i en växande stad som Stockholm där minsta trafikstörning kan leda till stora förseningar och betydande samhällsekonomiska kostnader.

I Stockholms stad arbetar vi redan aktivt med att utveckla ITS i transportsystemet, bland annat genom samarbetet Trafik Stockholm tillsammans med Trafikverket och våra grannkommuner. Hösten 2012 utlyste staden, tillsammans med Trafikverket, trafikförvaltningen i Stockholms läns landsting (SLL) och Kista Science City, en innovationstävling för att stimulera innovativa lösningar för ett mer effektivt resande i Stockholm. I våras presenterades vinnarna som tack vare öppen data lyckades skapa tre appar som kommer att underlätta resandet för många stockholmare.

Det är välkommet att Trafikverket och Transportstyrelsen vill lyfta och utveckla ITS-frågorna för att optimera och effektivisera trafiksystemet.

Jag instämmer i stadsledningskontorets och trafikkontorets synpunkter om att strategin och handlingsplanen bör bli mer konkret i hur ITS kan användas som ett verktyg. Åtgärderna som föreslås är övergripande och allmänt hållna, vilket kan innebära icke konkreta resultat.

Det är också viktigt att få fler involverade parter i detta arbete och att fler kommuner och trafikaktörer släpper ut mer öppen data så att fler innovativa lösningar kan komma till stånd genom kreativa entreprenörer.

Internet är en utmärkt kommunikationsplattform. Med dagens snabba teknikutveckling är det viktigt att tydliggöra hur det är tänkt att saker ska kommunicera med varandra över internet, hur IP-adress-allokering ska ske och vem som kontrollerar vem som ska ha access till vad. Genom att vara tydlig på dessa områden – att ange standarder för internetkommunikation – kan det skapas öppenhet så att även andra kan bidra i utvecklingen av internetbaserade tjänster. I kravet på tydlighet ligger också kriterier för hur autentisering och säkerhet (motstånd mot intrång och avlyssning) ska ske. Dagens kommunikationssystem byggs inte i isolation, därför måste ovanstående aspekter finnas med som grundförutsättningar. Genom att understryka vikten av nåbarhet över internet och IP skapas bäst förutsättningar för fortsatt utveckling av ITS-system.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets och trafikkontorets yttranden.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ” Nationell strategi och handlingsplan för användning av ITS (intelligenta transportsystem,)” hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 7 augusti 2014

ULLA HAMILTON

Bilaga

Sammanfattning av remissen ” Nationell strategi och handlingsplan för användning av ITS (intelligenta transportsystem)”

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

I förslaget till ”Nationell strategi och handlingsplan för användning av intelligenta transportsystem, ITS” föreslås fem strategiska delmål:

1. ITS ska vara en självklar del av planerings och investeringsprocessen
2. Ta initiativ inom internationellt policyarbete
3. Samordna ITS-relaterad FoI nationellt och internationellt
4. Regelgivningsprocesserna anpassas till den snabba teknikutvecklingen
5. ITS ska i första hand utvecklas genom att utnyttja befintlig digital infrastruktur och lösningar nationellt och internationellt.

Under respektive delmål finns förslag på ett antal åtgärder. I anslutning till de föreslagna åtgärderna redovisas även vilken part som är ansvarig för respektive åtgärd samt var i processen åtgärden befinner sig. Flertalet av åtgärderna har Trafikverket som ägare, men i de allra flesta fall är ett nära samarbete med andra myndigheter och organisationer en förutsättning för att förverkliga strategins målsättningar.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och trafiknämnden. Trafiknämnden har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 juni 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar Trafikverkets och Transportstyrelsens grundprincip för ITS-frågorna att lyfta och utveckla dessa ytterligare för att genom detta kunna effektivisera och optimera trafiksystemet. Viktigt att poängtera är att ITS i sig självt inte har något egenvärde utan är en metod att uppnå just detta.

Staden arbetar sedan länge aktivt med att utveckla ITS i transportsystemet. Detta arbete intensifierades när staden fick ITS Världskongress 2009. Ett nära samarbete finns mellan staden, Trafikverket samt våra grannkommuner för det primära väg- och spårnätet i och kring Stockholm där ITS-frågan har en viktig roll.

Stadsledningskontoret konstaterar att ingen av de föreslagna åtgärderna faller direkt på staden i egenskap av ansvarig part. Däremot är staden naturligt en viktig part för framförallt Trafikverket för att kunna uppnå de strategiska delmålen som föreslås i remissen.

Åtgärderna som föreslås är övergripande och allmänt hållna vilket innebär en risk att de därmed inte leder till något konkret resultat. Stadsledningskontoret efterlyser därmed tydligare mål som kan resultera i konkreta resultat och förbättringar inom ITS-området. Målen ska även kunna följas upp i form av måluppfyllelse på ett tydligt sätt, vilket i nuvarande form bedöms bli svårt.

Trafikkontoret

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 juni 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret anser att strategin och handlingsplanen utgör ett bra underlag inför arbetet med att införa och öka användningen av ITS i transportsystemet.

I rapporten presenteras fem delmål:

- ITS ska vara en självklar del av planerings- och investeringsprocessen samt uppföljning
- Ta initiativ inom internationellt policyarbete
- Samordna ITS-relaterad forskning och innovation nationellt och internationellt
- Regelgivningsprocesserna anpassas till den snabba teknikutvecklingen
- ITS ska i första hand utvecklas genom att utnyttja befintlig infrastruktur och lösningar

Kontoret instämmer i att alla dessa delmål är viktiga områden för ökad användning och införande av ITS-åtgärder.

I arbetet med att ta fram strategin och handlingsplanen har särskild vikt lagts vid att engagera grupper och kompetenser som inte nödvändigtvis varit knutna till ITS-området tidigare. Detta är ett viktigt steg i att sprida kunskap kring ITS vilket kontoret ser positivt på. Kontoret anser att det är viktigt att ITS ses som ett verktyg bland flera för att uppnå målen inom transportsektorn och att ITS-lösningar betraktas som alternativ och/eller komplement till fysiska åtgärder redan tidigt i planerings- och investeringsprocessen.

Kunskapsspridningen om vad ITS är och på vilket sätt ITS kan användas för att lösa behov och utmaningar i transportsystemet behöver öka och här kan strategi och handlingsplanen spela en viktig roll.

Kontoret anser att strategin och handlingsplanen mer behöver hantera hur ITS-lösningar i praktiken kan bli verklighet. I Stockholmsregionen finns sedan snart 15 år tillbaka ett nära samarbete mellan Staden och Trafikverket genom den gemensamma trafikledningscentralen, Trafik Stockholm. Under 2013 tecknades ett nytt 10-årigt genomförandavtal för verksamheten (antogs av Kommunfullmäktige 27 maj 2013). Det nya avtalet omfattar utöver den operativa verksamheten också en bredare samverkan kring olika utvecklingsprojekt. Kontoret ser stora möjligheter att samverka och utveckla olika ITS-lösningar inom ramen för Trafik Stockholm. Kontoret vill lyfta fram vikten av samverkan mellan aktörer som en viktig förutsättning för att nå framgång i olika ITS projekt och införande och ser Trafik Stockholm som ett gott exempel på detta.

Kontoret anser att strategin och handlingsplanen bör bli mer konkret i hur ITS kan användas som ett verktyg för att utnyttja befintlig kapacitet bättre och att trimma det befintliga trafiksystemet. Ett centralt styrmedel för detta är trafiksignaler. Utifrån kontorets perspektiv är trafiksignaler ett av de viktigaste styrmedlen som samhället förfogar över för att på bästa sätt styra trafikflöden för att uppnå goda effekter på framkomlighet och miljö. Trafiksignaler ger också möjlighet att prioritera olika trafikantkategorier. Kontoret anser att trafiksignaler får för lite uppmärksamhet i de flesta ITS-diskussioner (inkl. denna strategi och handlingsplan). Det finns stora möjligheter till förbättringar inom både teknikutveckling och kompetensförsörjning när det gäller trafiksignalområdet.